

УДК 821.111-31.09

DOI 10.31654/2520-6966-2025-27F-113-100-109

Тверітінова Т. І.

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри світової літератури Київського університету імені Бориса Грінченка

titveritnova@gmail.com

orcid.org/0000-0002-7731-2040

Роман Д. Вінтерсон «Тягар» в антропологічній парадигмі

У статті досліджується роман Джанет Вінтерсон «Тягар» в антропологічній парадигмі. Визначаються її аксіологічні складові, які включають філософські, онтологічні, психологічні цінності. На прикладі переповідання історії одинацятото подвигу Геракла аналізується концепт «Герой – Антигерой» як дилема «бути – володіти» (Е. Фромм). Визначається, що Геракл як архетиповий зразок античного героя в цьому епізоді еволюціонує до «Антигероя», який керується не розумом і сумлінням, а ірраціональними пристрастями. Гераклу протиставляється титан Атлас як справжній герой, який замислюється над екзистенціальними питаннями про сенс життя, Фатум, свободу вибору.

Ключові слова: Д. Вінтерсон, «Тягар», Геракл, Атлас, архетип античного героя, концепт «Герой – Антигерой», проблеми Фатуму і свободи вибору.

Вступ. Творчість сучасної британської письменниці Джанет Вінтерсон (Jeanette Winterson, народ. 1959) знаходиться в центрі уваги сучасної гуманітаристики. Авторка 28 творів, серед яких є романи, сценарії, наукова фантастика, оповідання для дітей тощо, вона неодноразово відзначалася національними і міжнародними нагородами, в тому числі – Орденом Британської Імперії. В літературознавчих наукових студіях її творчість досліджувалася в контексті літератури постмодернізму (О. Джумайло, О. Кеба, С. Онега, Н. Реннісон, П. Чайдлс та ін.), відзначалися особливості художнього світу та стилю письменниці (Л. Карен, С. Андермар та ін.). Дослідники виділяли автобіографізм в її творах (Н. Реннісон), проблему «іншості» (Т. Хацкевич), поетику подвоєння (Н. Поваляєва), гендерну проблематику (Д. Моррісон). Але переважна більшість науковців відзначала в творчості письменниці активне використання міфологічних, фантастичних образів, переповідання біблійних історій і мотивів грецької міфології (Н. Поваляєва, С. Антоса, К. Тега та ін.). На думку Х. Стілс,

Вінтерсон, звертаючись «до прийомів міфологізації та деміфологізації, використовує елементи бурлеску і трагедії для трансформації класичного міфу» і співвідносить таким чином відомі культурні історії з власним досвідом, досвідом людства і філософією життя [4, с. 99]. Сама письменниця зазначала: «Я люблю брати старі добрі історії, які, як нам здається, ми знаємо напам'ять, і переписувати їх по-новому... Це спроба знайти відповіді на одвічні питання: «Що значить для мене життя? Де моє місце в світі? Що таке я? Що таке час?» [7]. Антропологічна парадигма античної літератури – з антропоцентризмом, космогенезом, концептами долі, обов'язку, проблемами загальнолюдського й екзистенціального характеру – притаманна багатьом творам письменниці і, в першу чергу, роману «Тягар».

Основний зміст. В 2005 р. видавництво Canongate Books, з яким активно співпрацювала Д. Вінтерсон, запровадило міжнародний літературний проєкт «Міфи», в межах якого відомим письменникам було запропоновано переписати відомі міфи на новий лад. Письменниця згадувала: «Коли мене попросили обрати міф, про який я буду писати, я зрозуміла, що вибір давно вже зроблений... Міфологічна серія – чудова можливість розказувати історії, переказувати їх заради них самих і знаходити в них вічні істини про природу людську» [7]. Так був написаний роман «Тягар» ("Weight", 2005), основним стрижнем якого став міф про Геракла й Атласа, якому була підпорядкована оповідь в творі.

В сучасному літературознавстві дослідження цього твору зосереджувалися на рецепції грецької античності (О. Кеба), аналізі мотивів і образів античної міфології (Х. Стілс, К. Тега). На нашу думку, роман «Тягар» порушує цілу низку антропологічних проблем, чим і був обумовлений вибір нашого дослідження.

Мета статті – виокремити антропологічну парадигму в романі Д. Вінтерсон «Тягар»; визначити її аксіологічні складові, які включають філософські, онтологічні, соціокультурні цінності; простежити, як давня історія (в даному разі міф) порушує актуальні проблеми сьогодення, надаючи їм екзистенціального змісту. В роботі були використані культурно-історичний, текстуальний, компаративний, психоаналітичний методи дослідження.

Антропологічна парадигма античності сформувалась в теоретичних працях давньогрецьких філософів і включала в себе низку основних аспектів. В першу чергу, це антропологічна міфологія – уявлення про створення людини, її зв'язок з божественним і земним,

її природу, життя і смерть. Як зазначала дослідниця О. Гальчук, «Людина стає центральною точкою морального, соціального і філософського простору, у результаті формується нова картина світу з уявленнями про людину, ...виражене у знаменитій протагорівській формулі «Людина – мірило всіх речей» [1, с. 456]. По-друге, це космогонічна міфологія, уявлення про створення світу, пантеон богів, установлення стосунків між богами і людьми, підпорядкованість божественним і земним законам. Крім богів і людей виділялась ще одна категорія – герої, напівбоги і напівлюди, які мали божественне призначення і обмежений земний шлях. По-третє, це уявлення про дуалістичну природу самої людини, поєднання життя тілесного (земного) і духовного (посмертного і безсмертного). І, нарешті, духовне зростання людини, пошуки сенсу життя, підпорядкованість Фатуму і здатність до самовдосконалення.

Роман Д. Вінтерсон «Тягар» (повна назва «Тягар. Міф про Атласа і Геракла») – це, власне, оповідь про історію людства від створення світу до нашого часу. «Я хочу розповісти історію заново. У мене немає іншого вибору. Я повинна бути чесною сама з собою. Матеріал той же самий: моє життя, плюс ваше, плюс світ, в якому ми живемо...» - зазначала письменниця у передмові [7].

Одним з центральних персонажів у творі є найвідоміший богатир Геракл, якого батько Зевс назвав на честь своєї дружини. Роман є по суті переповіданням історії одинадцятого подвигу Геракла. Як відомо, за скоєне вбивство дружини і власних дітей під час нападу божевілля дельфійський оракул зобов'язав героя піти на службу до мікенського царя Еврісфея і виконати його дванадцять наказів. Виконання кожного – це, власне, подвиги Геракла, які в міфографічних дослідженнях можуть змінювати чергування, але, беззаперечно, є цілковитим вираженням архетипового героїзму.

В античній міфології герой постає як посередник між богами і людьми, втілення ідеального поєднання сили й духа, як рятівник людства і переможець зла у вигляді хтонічних сил. Письменниця реконструює усталений архетип античного героя, що простежується на багатьох рівнях:

- божественна природа одного з батьків (Геракл – син Зевса і земної жінки – фіванської цариці Алкмени);
- чудесне народження (народився внаслідок ночі кохання, яку могутній Зевс розтягнув до тридцяти шести годин);

- невразливість (для чого Зевс підклав немовля до грудей своєї дружини Гери);
- незвичайна сила (яка виявилася вже в ранньому віці);
- покровительство одного бога і протистояння іншому (захист батька Зевса і утиски з боку Гери);
- болісна смерть (сходження живцем на погребальне вогнище).

На думку філософа Д. Віко, історія героїв веде початок з античних часів і з плином часу зазнає занепаду: спочатку був «Час Богів, коли язичники думали, що живуть під божественним управлінням... Час Героїв, коли вони панували всюди в аристократичних республіках... і Час Людей, коли всі визнавали, що вони рівні за людською природою» [5]. Геракл, як відомо, виступає на межі двох останніх епох, його призначення полягає в очищенні світу від хтонічних сил і підготовці доби Людей, які затвердили свою владу над природою. Із смертю Геракла закінчилася доба Героїв і історія античної цивілізації.

Д. Вінтерсон, не знижуючи визнання заслуг Геракла, розглядає його як такого, який поступово втрачає своє покликання героя-напівбога і виявляє вади людини-антигероя.

Бінарну опозицію «Герой – Антигерой» як дилему «бути – володіти» визначив німецький соціальний психолог і письменник Е. Фромм. На його думку, визначення «бути» означає «відмову від свого егоцентризму і себелюбства», а занурення «в егоїзм володіння... породжує зло як деякий інстинкт, що представляє потенціал людської регресії» [6]. Дослідник вважає героя носієм ідеї «бути», а антигероя – втіленням ідеї «володіти». Тому прагнення до буття означає здатність керуватися розумом і сумлінням, а прагнення до володіння – розчинення у вирі ірраціональних пристрастей.

Як напівбог, Геракл спілкується з різними божествами і може з'являтися на Олімпі, коли йому потрібна батькова допомога: «Він відчував, що Зевс нарешті визнав його. Він відчував, що замість того, щоб покарати, його нарешті нагородили за те, що він герой, завойовник і просто чудовий хлопець, яким завжди й був» (курсив автора. – Т.Т.) [7].

Але Геракл належить і до світу людей, в якому існують свої морально-етичні й соціокультурні пріоритети. Герой вважає себе непереможним суперменом, який керується власними бажаннями: «В юності я любив похвалитися. Вбивав направо й наліво, гвалтував, що погано лежало, а інше просто жер» [7]. Втім, щоб спокутувати провини за вбивство родини він, за наказом богів, відправляється на

службу до Еврісфея, «цього худорлявого імпотента з комариним розумом і кислою пикою» [7], і виконує його дванадцять наказів. Одинадцятий, на думку багатьох дослідників, вважався найважчим, оскільки передбачав здобуття золотих яблук з саду його одвічної ворогині Гери, змагання з титаном Атласом (в інших текстах – Антеєм), вбивство дракона та ще й утримання на своїх плечах небесного склепіння.

В романі опис цього подвигу супроводжується напруженим психологізмом, в свідомості героя вперше відбувається розкол, який примушує замислитися над питанням «чому». До цього часу він жив за правилом «вбивати, щоб не бути вбитим». Письменниця зауважує, що «він був цілком простим хлопцем»: «Він любив коротку бурхливу сутичку, а потім добре пожерти і відіспатися... Він ніколи ні за що не платив, а якщо б його попросили, то просто вбив би прохача» [7].

Так само склалися його стосунки з жінками. В романі принаймні згадуються чотири жінки: Гера («Навіть богиня – це перш за все жінка»), Іпполіта (цариця амазонок), Деяніра (його остання дружина), Іола (остання коханка). Зустріч із Герою в саду, коли вона спокушає його порушити табу і зірвати яблука (алюзія на біблійну міфологію), викликає у героя суперечливе почуття: він боїться її як могутню богиню і жадає як чарівну жінку. Фізичний потяг до мачухи цілком вписується в античну міфологію, яка була толерантною до всіх виявлень сексуальності і навіть інцесту.

Про обізнаність письменниці з психоаналізом З. Фрейда неодноразово згадувалось в її інтерв'ю і в дослідницькій літературі (Л. Карен, К. Тега). За класифікацією З. Фрейда, психічний апарат особистості складається з трьох компонентів: «Над-Я, Я і Воно» [3, с. 455]. Персоніфікованим втіленням «Воно» в романі виступає Геракл, який від батька успадкував нестримність тілесних бажань і задоволення фізіологічних потреб. Як вже згадувалось, він керується ірраціональними пристрастями, які й призводять його до загибелі. З. Фрейд зауважує: «Від інстинктів до Воно припливає енергія, але йому бракує організації та виявів загальної волі, крім намагань задовольнити інстинктивні потреби, дотримуючись принципу насолоди» [3, с. 456]. Лібідо та мортідо поєднуються в образі Геракла: він бере своє або вбиває. Так сталося з Іпполітою, яка відмовилась вийти за нього заміж і тут же була вбита; з родиною Іоли, яка не віддала дівчину за нього, за що й була знищена. В романі поєднується опис сексуальних сцен і вбивств, що підкреслює руйнівну природу

Геракла. Тому Д. Вінтерсон навіть не згадує про урочистість його смерті на погребальному вогнищі з подальшим вознесенням на Олімп і долучанням до сонму богів. Лібідо і для нього обернулося на мортідо, коли намір закоханої жінки (Деяніри) утримати героя мав смертельні наслідки.

В саду Гесперід дракон Ладон радить Гераклу облишити свій намір і йти *додому* (курсив мій. – Т.Т.). Про це говорить йому й Гера, яка з'являється після вбивства дракона. Заперечуючи пояснення життя героя волею богів і злої долі, Гера спростовує його переконання: у всіх своїх нещастях винуватий він сам, в ньому «занадто багато людини» [7], слабкість героя полягає в його некерованій руйнівній стихії, яка врешті-решт призведе до загибелі. «Тебе зруйнує не те, що ти зустрінеш на своєму шляху, а те, що ти є, Геракле» [7].

Отже, нагадування про «дім» і про власну руйнівну стихію примушують замислитися навіть героя, що «народився з кам'яними м'язами та каменем між вухами» [7]. Д. Вінтерсон пише: «Сьогодні вперше у житті він задумався про те, що робить. Він замислився над тим, хто він такий... Що якщо він вийде з саду і поверне геть?... Що якщо зігнути майбутнє так же легко, як залізний прут? Хіба не можна ухилитися від долі, і хай собі повертає, куди їй заманеться? Що утримує його, не дає йому рухатися, що примушує його тяжко волочити мізерне життя, наче величезного бика – непідйомний плуг? Чому він терпить ярмо Гери?... І тоді вперше в житті він подумав, що несе своє власне ярмо і нічиє більше» [7].

Виконання наказів Еврісфея Геракл сприймає як волю богів, з якою не можна сперечатися. Але думка про дім, яка в античній свідомості була пов'язана з уявленням про родину, порядок, захист, зв'язок людини з космосом, – стає для нього бентежною. Навіть на мить майнула думка про можливість змінити долю: «А що якщо й справді? Що якщо зараз він вийде з саду і піде геть? Він міг би знайти корабель, змінити ім'я. Він міг би залишити в минулому Геракла... Але ні, він вже ніколи не піде додому. Надто пізно» [7]. Геракл виявляється нездатним на рішучий вчинок, питання «чому» ускладнює йому існування, заважає бути таким безтурботним, як раніше. Його бездомність – це стан вигнання, випробування, який він сприймає як тягар долі, що не можна змінити.

Своєрідним антиподом Геракла виступає Атлас, наділений неймовірною фізичною силою. За участь в титаномахії він несе покарання богів: тримає тягар – земну кулю – на своїх плечах. Д. Вінтерсон від

початку протиставляє цих героїв: якщо Геракл – дитя обману й подружньої зради, то Атлас – син Посейдона і Землі – дитя кохання. В багатьох дослідженнях підкреслюється, що вибір батьків Атласа є не випадковим: зв'язок між землею і водою, що утворює першу космологічну пару, простежується в багатьох давніх міфах. Якщо Геракл постає мужнім, але безрозсудним героєм, який, на думку О. Кеби, «уражений різноманітними психосоматичними комплексами – самолюбством, марнославством, манією величчя» [2, с. 37], то Атлас в романі виступає не лише як символ терпіння, відповідальності, а й як людина, що страждає через рефлексії, самотність і відчуження.

На думку Е. Фромма, ідея «бути» як спосіб існування, орієнтації й самоорієнтації в світі є характерною ознакою справжнього героя. Визначення буття – «це відмова від «Я»: «Бути» означає відмову від егоцентризму і себелюбства» [6]. Свобода для героя «означає не що інше, як спроможність керуватися голосом розуму, здоров'я, добробуту і сумління проти голосу ірраціональних пристрастей» [6]. Фройдівська концепція особистості відзначає наявність «вищої істоти», «Над-Я», яку він ототожнює з сумлінням і неусвідомленим почуттям провини» [3, с. 450]. Атлас в романі еволюціонує від беззаперечного прийняття покарання богів до усвідомлення можливості змінити свою долю.

Письменниця співставляє дві розмови з богинею Герою про тягар долі і свободу вибору. Перша, як вже зазначалося, змушує Геракла поставити питання «чому», але ця думка його дратує і невдовзі втрачає свою гостроту. Атлас теж спантеличений зауваженням богині: «Ти сам мусиш вибрати собі долю» [7]. Тобто, коли він, переконаний, що немає ніякого вибору і ніхто не в змозі уникнути долі, долучився до битви титанів, зазнав поразки, був покараний і прийняв на плечі важке небесне склепіння, – вибір, виявляється, завжди був, він тільки не міг побачити все різноманіття світу.

На відміну від одвічних мандрів Геракла, в Атласа був дім і сад, який він дбайливо доглядав. Сад був для нього символом порядку і добробуту на відміну від хаосу зовнішнього світу, до якого належав Геракл. Залишившись на самоті із всесвітом, він в уяві своїй починає створювати інший сад, в якому замість дерев укорінюються думки про особисті кордони, прагнення свободи, закони і заборони богів. «Він зрозумів це в той день, коли пішов за яблуками і зустрівся з Герою. Він відчував, що з того дня в його душі пустило коріння дещо нове» [7].

Атлас – єдиний античний герой, який в романі поєднує давній час і сьогодення. На відміну від Геракла, який у спілкуванні з Атласом поводить себе як легковажний шахрай, трікстер, який використовує й обманює довірливого Атласа і дуже побоюється перспективи залишитися у вічності з небесним тягарем на плечах, Атлас мужньо сприймає свою долю. Потрібно було багато часу, поки він наважився спробувати позбутися тягара: «А що якщо просто опустити його?... Нічого не сталося.... НІЧОГО» [7]. Втім сталося: герой знайшов в собі сили прийняти рішення змінити долю, зняти її тягар, отримати свободу і піти в далекий світ.

Д. Вінтерсон доповнює оповіді про міфічних героїв своїми спогадами, враженнями, спостереженнями, які залучені в коло проблем людського існування. «Я створила собі новий будинок і нове життя десь в іншому місці... Я завжди в бігах. Чому ж тоді мій тягар здається таким нестерпним? Що я несу на собі?... Для того, щоб розірвати кайдани цієї гравітації, потрібна неймовірна сила, що рухається зі швидкістю світла. Скільком з нас вдалося визволитися, зійти з орбіти?» [7]. На думку письменниці, тягар є у кожного: тягар долі, спокути, покарання, життя взагалі, і від самої людини залежить, як вона буде це сприймати: як дар чи як нестерпне ядро.

Висновки. Таким чином, антропологічна парадигма в романі Д. Вінтерсон «Тягар» порушує низку філософських, онтологічних, психологічних питань, що дозволяє простежити зв'язок мікрокосму окремої людини і макрокосму всесвіту крізь призму проблем екзистенціального характеру. Людина і світ представлені з суб'єктивно-біографічної, міфологічної і наукової позицій, що створює цілісну картину в «знову розказаній історії».

Література

1. Гальчук О. В. Антропологічні аспекти поезії в античних художніх координатах. *European congress of scientific discovery: матеріали 12-ої Міжнародної науково-практичної конференції (10-12 листопада 2025)*. Мадрид, 2025. С. 454-460.

2. Кеба О. Рецепція грецької античності в сучасному англійськомовному романі. *Султанівські читання: зб. статей*. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2020. Вип. ІХ. С. 33-47.

3. Фройд З. Вступ до психоаналізу. Нові висновки; пер. з нім. П. Тарашук. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2025. 552 с.

4. Staels H. "The Penelopiad" and "Weight": Contemporary Parodic and Burlesque Transformations of Classical Myths. *College Literature*. 2009. Vol. 36. Issue 4. P. 100 – 118.

5. Віко Д. Б. Принципи нової науки про спільну природу націй, що в цьому третьому виданні тим самим автором у великій кількості місць виправлена, прояснена та значно збільшена. Переклад І. Іващенко. *Sententiae*. 2017. Т. XXXVI. № 1. С. 109-151.

<https://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/issue/view/28> (дата звернення 16.12.2025 р.).

6. Фромм Е. Мати чи бути. Київ: Український письменник, 2010. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Fromm_Erich/Maty_chy_buty7.pdf?PHPSESSID=q0v52ukrb7fctr0q5odf62ia37 (дата звернення 16.12.2025 р.).

7. Winterson, J. Weight: The Myth of Atlas and Heracles (Myths). Canongate Books, 2005. URL: <https://epdf.pub/queue/weight-the-myth-of-atlas-and-heracles6626acc4df64a7f2a54f8d2fdbb62de721733.html> (дата звернення 18.12.2025).

References

1. Halchuk, O. V. (2025). *Antropologichni aspekty poezii v antychnykh khudozhnikh koordynatakh* [Anthropological Aspects of Poetry in Ancient Artistic Coordinates]. European congress of scientific discovery: 12-a Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia (10-12 lystopada 2025) - 12th International Scientific and Practical Conference. (pp. 454-460). Madrid. [in Ukrainian].

2. Keba, O. (2020). *Retseptsiia hretskoi antychnosti v suchasnomu anhliiskomovnomu romani* [Reception of Greek Antiquity in the Modern English Novel] *Sultanivski chytannia: zbirnyk statei - Sultanov Readings: A Collection of Articles*. Ivano-Frankivsk: Symfoniia forte Publ., Vol. 9, pp. 33-47. [in Ukrainian].

3. Freud, Z. (2025). *Vstup do psykhoanalizu. Novi vysnovky* [Introduction to Psychoanalysis. New Findings]. P. Tarashuk (Trans). Ternopil: Navchalna knyha – Bohdan Publ. [in Ukrainian].

4. Staels, H. (2009). "The Penelopiad" and "Weight": Contemporary Parodic and Burlesque Transformations of Classical Myths. *College Literature*. Vol. 36. Issue 4. pp. 100–118.

5. Viko, D. B. (2017). *Pryntsypy novoi nauky pro spilnu pryrodu natsii, shcho v tsomu tretomu vydanni tym samym avtorom u velykii kilkosti mistv vypravlena, proiasnena ta znachno zbilshena* [Principles of a New Science of the Common Nature of Nations, Which in This Third Edition Has Been Corrected, Clarified, and Greatly Enlarged in Many Places by the Same Author]. I. Ivashchenko (Trans). *Sententiae*. Vol. 36, 1. 109-151. URL: <https://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/issue/view/28> (дата звернення 16.12.2025 р.). [in Ukrainian].

6. Fromm, E. (2010). *Maty chy buty* [To Have or to Be]. Kyiv: Ukrainskyi pysmennyk Publ. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Fromm_Erich/Maty_chy_buty7.pdf?PHPSESSID=q0v52ukrb7fctr0q5odf62ia37 (дата звернення 18.12.2025 р.) [in Ukrainian].

7. Winterson, J. (2006). Weight: The Myth of Atlas and Heracles. Canongate Books. URL: <https://epdf.pub/queue/weight-the-myth-of-atlas-and-heracles6626acc4df64a7f2a54f8d2fdbb62de721733.html> (дата звернення 18.12.2025).

Tveritina T. I.

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor at World Literature Department of Borys Hrinchenko Kyiv Metropolitan University

e-mail: titveritina@gmail.com

orcid.org/0000-0002-7731-2040

D. Winterson's Novel "Weight" in an Anthropological Paradigm

The paper examines Janet Winterson's novel "The Weight", the myth of Atlas and Hercules" within an anthropological paradigm. The purpose of the paper is to determine its axiological components, which include philosophical, ontological, and psychological values; to trace how ancient history (in this case, myth) raises current problems of the present, giving them existential meaning. The work used cultural-historical, textual, comparative, and psychoanalytic research methods.

Using the example of the storytelling of the eleventh feat of Hercules, the concept of "Hero - Antihero" is analyzed as a dilemma of "being - possessing" (E. Fromm). It is determined that Hercules, as the archetypal example of an ancient hero, evolves in this episode into an "Anti-Hero" who is driven by irrational passions. Hercules, according to S. Freud's classification, is considered a personified embodiment of the "It", which is traced in his relationships with the Olympians, ordinary people, and women. Moreover, in the scene of Atlas' deception, Hercules appears as a trickster, which also testifies to the degradation of the cultural hero.

The study conducted a comparative analysis of Hercules and Atlas images, who is characterized by the signs of a true hero: intelligence, conscience, a sense of duty, and a tendency toward self-determination. It is noted that in reasoning about the meaning of life, the burden of fate, and freedom of choice, it is Atlas who manages to draw conclusions and gain freedom, while Hercules proves unable to change fate and his life.

The image of the narrator is particularly noteworthy, who, drawing on the ancient times of the creation of the world, the pantheon of gods, and the history of mankind, raises eternal questions about the meaning of life, understanding time, the world, and one's place in this world, and about a person's ability to shape their own history. The anthropological issues in D. Winterson's novel correlate with the title, which allows us to understand the "burden" as the yoke of fate, the doom of fate, and life itself.

Key words: D. Winterson, "The Weight", Hercules, Atlas, archetype of the ancient hero, concept of "Hero - Antihero", psychoanalysis, problems of Fate and freedom of choice.